

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. 1. Quid sit quantitas vt sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

*Probat*ur tertio: quia potest vnum numero Corpus per potentiam absolutam poni in pluribus locis distinctis (& quidem circumscriptive secundum Scotum) ergo potest idem numero accidens poni in pluribus subiectis distinctis, à paritate rationis.

Dices: non esse eandem rationem, quia locatum non dependet à locis, accidens autem dependet à subiectis.

Contra primo: quia accidens potest non dependere à subiectis, si Deus velit supplere concursum subiecti, ergo saltem in tali casu posset poni in pluribus subiectis sine eo quod dependeret ab illis, quemadmodum potest poni corpus in pluribus locis, à quibus non dependet.

Contra secundo: quia quod accidens dependeat à subiecto, non impedit quominus possit poni in pluribus subiectis, nisi dependeat totaliter & adaequate à quolibet ex illis pluribus: sed non debet dependere sic necessario, potest enim fieri quod à quolibet ex illis partialiter tantum & inadaequate dependeat: ergo tunc saltem posset poni in pluribus subiectis, quamvis non posset poni in ipsis cum dependentia adaequata ad quodlibet ex illis, in principiis Scoti, qui negat vnum effectum dependere posse à pluribus causis adaequatis.

31. *Obiicies primo* Scotum citatum pro prima sententia. *Respondeo* Scotum eo loci non dicere absolute, quod vna forma substantialis non possit esse in pluribus materiis; neque etiam dicere absolute, quod eodem modo implicat vnam formam substantialem esse in pluribus materiis, & vnam formam accidentalem in pluribus subiectis; sed solum argumentatur contra responsionem quandam Varronis: quod ut intelligatur clarissime, proponam hic difficultatem, cui respondet Varro, & ipsius responsionem. Itaque contra sententiam Varronis, & D. Thomae tenentium quod vna natura possit assumi & personari simul tribus personalitatibus divinis, occurrit ista hac difficultas, quod ex eo quod natura divina immediate supponitur tribus personalitatibus divinis, colligatur bene eam esse infinitam: ergo si vna natura creata esset in tribus personis divinis, illa natura esset infinita, sed hoc est absurdum: ergo nequit vna natura creata sic assumi.

Huic difficultati respondet Varro, quod non ex eo quod natura divina supponitur tribus personalitatibus, colligatur eam esse infinitam; sed ex eo, quod sit identificata illis & propria ipsis: natura autem assumpta non esset identificata ipsis, nec propria, sed adventitia, seu accidentalis; unde non sequeretur infinitas huius ex illa assumptione.

32. *Contra hanc responsionem* adducit *Doctus* doctrinam praemissam, & ostendit per eam, quod perinde est naturam esse accidentalem seu substantialem & propriam, quantum ad hoc quod colligi possit eius infinitas ex eo quod esset in pluribus, & dicit quod aequè sequatur infinitas formae substantialis ex eo quod esset in pluribus materiis, & formae accidentalis ex eo quod esset in pluribus subiectis, & consequenter, quod praedicta responsio, quae ponit disparitatem inter naturam divinam & creatam, quantum ad personationem per plures personalitates, in hoc quod vna sit propria, & altera adventitia, seu accidentalis, ad nihil deserviat. Ex quo patet, quod *Scotus* non dicat absolute formam substantialem non posse esse in pluribus materiis, sed dicit quod tam bene sequeretur infinitas formae accidentalis ex eo quod esset in pluribus subiectis, quam sequeretur infinitas formae substantialis ex eo quod esset in pluribus materiis. Quod sane mihi videtur directum intentum Scoti eo loci; neque ad impugnationem istius responsionis requirebatur, quod absolute assereret formam substantialem non posse esse in pluribus materiis, sed sufficiebat quod si sequeretur ex hoc infinitas eius, similiter sequeretur ex eo, quod forma accidentalis esset in pluribus subiectis, infinitas eius.

Quantum autem ad rei veritatem, nisi sequatur aliud inconueniens, aut repugnantia ex eo, quod forma substantialis possit esse in pluribus materiis simul, praeterquam

quod esset infinita, existimo formam substantialem posse esse in pluribus materiis, quia reuera non sequeretur ex hoc praecise eam esse infinitam: an autem sequatur alia repugnantia, dicemus *lib. 1. Physicorum*, & modo satis sit dicere, quod si non sequatur alia repugnantia, ex hoc, quam sequitur ex eo, quod forma accidentalis possit poni in diuersis subiectis, quod idem sit dicendum de utraque; si vero sequatur aliqua particularis repugnantia ex inexistencia vnius formae substantialis in pluribus materiis, tum non erit idem dicendum de ipsa, atque de formae accidentalis inexistencia in pluribus subiectis, quia reuera ex hac nulla sequitur repugnantia.

33. *Ad confirmationem* illam ex doctrina Scoti, nimirum quod secundum ipsum repugnet eandem naturam assumi à pluribus personis immediate: ergo repugnat idem accidens subiectari simul in pluribus subiectis; *Respondeo* negandam esse consequentiam in casu, quo accidens poneretur in pluribus subiectis, sine dependentia vlla, siue cum dependentia partiali à quolibet ex illis: & ratio disparitatis desumenda est ex ipsomet principio Scoti, quo probat eandem naturam non posse assumi à pluribus personis, quia scilicet inde sequeretur, quod dependeret à qualibet ex illis, & non dependeret; ex hoc enim principio sequitur quod non esset idem dicendum de accidente quantum ad existendum pluribus subiectis, & de natura quantum ad assumptionem à pluribus personis, nisi accidens dependeret à pluribus subiectis, & etiam nisi dependeret adaequate à quolibet ex illis, quo modo non asserimus posse esse in pluribus subiectis. An autem natura humana possit ita assumi à pluribus personis diuinis, ut non dependeret adaequate ab vlla ex illis, sed partialiter tantum, examinandum remitto ad materiam de Incarnatione.

DISPUTATIO XIV.

DE QUANTITATE.

PRIVS egit Philosophus de praedicamento Quantitatis, quam de vilo alio accidentis praedicamento, non quod ceteris sit perfectior, quia ostendimus postea Qualitatem esse Quantitatem perfectiorem, sed quod immediate subiectetur in substantia, & quod ex ipsis qualitatibus plurimae ipsi subiectentur. Quod autem ad rem ipsam attinet, posset sine dubio de qualitate prius agi: sed reuera parum refert quo ordine de his praedicamentis tractetur, modo tractetur de singulis sufficienter.

QUESTIO I.

Quid sit Quantitas et sic.

1. **Q**uantitas est duplex: vna virtutis, quae est perfectio rei, secundum quam vna res dicitur magis, vel minus perfecta quam alia res, seu maioris, vel minoris, aut aequalis perfectionis cum alia re, competique non creaturis tantum, sed ipsi etiam Creatori, qui propterea in sacra pagina saepe *Magnus* appellatur: De hac autem modo non agimus, quia non spectat ad aliquod vnum praedicamentum, sed vagatur per omnia, cum vnaquaeque res habeat sibi identificatam suam propriam perfectionem, siue sit substantia siue accidens, praesertim absolutum: quod addo, quia aliqui sunt, qui dicunt relationes nullam dicere perfectionem, & quidem *Scotista* fere omnes id tenent de relationibus divinis, de quo suo loco. Alia est *Quantitas molis*, solis corporibus conueniens, ratione cuius vnum corpus dicitur esse maius, aut minus alio corpore, non virtute, sed extensione, aut numero partium integralium; sicut dicitur vnus mons esse maior vno homine, quo tamen minor est virtute & perfectione. De hac autem quantitate molis agimus in hac disputatione, & in hac quaestione definitionem & rationem eius formalem inuestigamus iuxta mentem Philosophi.

CON

CONCLUSIO I.

Descriptio
Quantita-
tis.

2. Bene describitur Quantum à Philosopho 5. Met. cap. 7. esse id quod est diuisibile in ea, quæ insunt, quorum vtrumque, vel vnum quodque vnum quid, & hoc aliquid apertum est esse. Hæc est communis omnium Peripateticorum, qui vel ipsa Philosophi auctoritate ad concorditer eam tenendam adduci potuerunt. Probat autem, quia omni & soli Quanto competit, declaratque naturam eius absque defectu, vel superfluitate, quatenus distinguitur ab omni alio, quod non est quantum, vt ex applicatione singularium partium constabit, & ex dicendis in tota hac quæstione. Vt autem distinctius naturæ Quantitatis applicetur, antequam explicetur definitio, quæ à Philosopho applicata est quantitati in concreto applicabimus eam quantitati in abstracto, quæ iuxta illam descriptionem describi potest esse *Accidens per se diuisibile in ea quæ insunt, quorum vtrumque vel vnumquodque vnum quid & hoc aliquid apertum est esse.*

Dicitur esse *Accidens*, quia accidens est genus vel quasi genus, in quo conuenit quantitas cum accidentibus cæterorum prædicamentorum, siue vniuerso, siue analogice, parum refert ad propositum. Dicitur: *diuisibile*, vt distinguitur ab accidentibus indiuisibilibus. Dicitur: *in ea quæ insunt*, id est in partes ex quibus actualiter componitur, vt distinguitur ab accidentibus vniuersalibus, quæ sunt indiuisibilia in partes subiectiuas, seu in inferiora sua, vt albedo est diuisibilis in hanc & illam albedinem, quæ insunt ipsi non actu, sed potentia. Dicitur: *quorum vtrumque*, id est quarum partium actu ipsi inexistendum vtrique, si duæ sint, *vel vnumquodque*, id est vnaquæque pars si plures partes sint in ipso, *est vnum quid*, id est quid completum, & hoc aliquid, id est aliquid singulare existens extra alteram partem: & per hoc distinguitur à toto essentiali tam metaphysico, quam physico, quia partes, in quas diuidi potest totum metaphysicum, sunt intra se inuicem per realem identitatem, cum solum formaliter distinguantur, & ex partibus physicis essentialibus, in quas totum physicum diuidi potest, vna nempe forma subiectatur in altera, nempe materia. & non extra illam. Distinguitur etiam per hoc à substantiis mixtis, quamuis componerentur formaliter illa ex quatuor elementis, & quamuis hæc quatuor elementa, ipsi formaliter inexistèrent: nam licet ex hac hypothese mixtum esset diuisibile in elementa tanquam in partes formaliter & actualiter ipsum componentes, & licet quilibet ex his partibus esset ens completum: tamen vna pars ex ipsis non est extra aliam in mixto, sed in qualibet parte signabili mixti omnia quatuor elementa reperiuntur. Quod si elementa non insint formaliter in mixto, sed tantum virtualiter, tum quantitas distinguitur à mixtis vt mixta sunt diuisibilia in elementa, per hoc, quod sit diuisibile in ea, quæ insunt actu & formaliter in ipso: nam sic non insunt elementa mixto iuxta hanc sententiam, quæ longe communior est apud Peripateticos. Sed & etiam distinguitur à mixtis quomodocumque insunt ipsis elementa, per hoc quod quantitas sit accidens, mixta vero composita ex elementis non sint accidentia, sed substantia.

3. Contra descriptionem hanc quantitatis statim occurrit difficultas; quod tota illa videatur conuenire alicui qualitati, verbi gratia calori: nam calor est diuisibilis in ea quæ insunt, quorum vnumquodque est vnum quid, & hoc aliquid. Certum est enim quod calor sit diuisibilis in partes integrales caloris, quæ sunt extra se inuicem, & quarum vnaquæque pars est ens completum, & per se potens existere tam bene quam possint partes quantitatis.

Sed respondetur facile, diuisibilitatem, quæ ponitur in descriptione quantitatis, esse diuisibilitatem per se, & in ordine ad causas naturaliter agentes præsertim corporeas, ita vt quantitas sit illud accidens quod potest per se ratione sui diuidi in partes sibi inexistentes, & ratione cuius cætera quæ sunt naturaliter diuisibilia & separabilia, possunt sic diuidi. Hæc autem diuisibilitas non competit calori nec ulli qualitati; quamuis enim naturaliter possint diuidi separarique partes caloris, tamen non possent sic

diuidi, nisi essent quantæ aut per receptionem quantitatis in se, aut per inhesionem in quantitate aut quanto: nam si poneretur calor absque quantitate, esset penetrabilis cum quocumque corpore, & consequenter non possent naturaliter partes eius separari ab inuicem per interpositionem ullius corporis, & idem est dicendum de substantia. Quantitas autem, si per se poneretur absque substantia, cui inhaeret, posset naturaliter diuidi per interpositionem corporis, vt patet in mysterio Eucharistiæ. Et similiter posset diuidi, si poneretur absque vlla qualitate, cum certum sit qualitates non conducere vlla ratione ad hoc vt quantitas diuidi possit, aut partes eius separari. Vnde patet quantitatem ita esse per se diuisibilem, vt cætera, quæ diuisibilia sunt, non habeant diuidi posse naturaliter nisi à quantitate.

4. Dices: si substantiæ haberent posse diuidi à quantitate, quælibet substantia quanta posset naturaliter diuidi: sed hoc est falsum, quia substantia cæli non habet sic posse diuidi, cum sit incompactibilis.

Respondeo, quidquid sit an cælum sit quantum quantitate proprie dicta & prædicamentali, de quo suo loco, negando sequemur: quia non omnis substantia quantitate affecta, deberet posse diuidi, nisi habeat conditiones requisitas ad hoc vt mediante quantitate diuidi possit: & hinc si poneretur quantitas in Angelo, non posset tamen nec Angelus, nec quantitas eius diuidi naturaliter vt existens in Angelo, quia deest Angelo pluralitas partium entitiarum, in quas diuidi posset. Vnde si desit cælo diuisibilitas fundamentalis in ordine ad potentiam naturalem, quamuis habeat quantitatem, non poterit naturaliter diuidi, nec etiam quantitas in ipso subiectata, quia hæc nequit diuidi quin subiectum ipsius diuidatur, alias posset naturaliter poni extra subiectum: neque hinc sequitur quod quantitas cæli non sit per se diuisibilis, nam ex se quidem & ex sua ratione formali est diuisibilis, cum sit eisdem rationis, vt supponitur, cum aliis quantitatibus; sed per accidens, ratione scilicet subiecti sit, vt non sit proxime diuisibilis. Itaque dicitur per se diuisibilis, quia quantum est ex parte sua, nisi poneretur impedimentum extrinsecum, posset diuidi; non autem dicitur ita esse ex se diuisibilis, quasi non posset ab extrinseco fieri vt non posset proxime diuidi. Quæ doctrina confirmari potest ex eo, quod quamuis omnia corpora naturalia sint diuisibilia, & habeant quantitatem eiusdem rationis, tamen propter diuersitatem suam specificam quædam ex ipsis sunt facilius diuisibilia quam alia; quod nemo dixerit procedere à quantitate: ergo posset esse talis conditio alicuius corporis, vt, quamuis esset quantum, nullo modo posset diuidi naturaliter.

QVÆSTIO II.

In quo consistat ratio formalis quantitatis.

5. Quamuis ex descriptione præmissa quantitatis videri posset significata ratio formalis ipsius, tamen non ita est nam descripsimus ipsam, vt diuisibilis est, & hoc non obstante posset fieri, quod diuisibilitas illa non esset ratio formalis ipsius, sed proprietates. Itaque hoc examinamus hic, & præterea adiungemus alia, quæ ad plenioram Quantitatis cognitionem conducere poterunt.

Prima sententia docet rationem formalem quantitatis consistere in ratione mensuræ. Hæc tribuitur Alberto Magno tract. 8. cap. 1. & S. Thomæ opus. 52.

Vt autem intelligatur hæc sententia, & eo melius, vel admittatur, vel rejiciatur, Aduertendum est mensuram esse id, quo quantitas rei cognoscitur, vnde quia per applicationem vnius verbi gratia cognoscimus quantum sit aliquis pannus, aut aliquod lignum, propterea vna vocatur mensura panni: & quia per applicationem tanti, vel tanti ponderis cognoscimus quanta sit grauitas auri, vel argenti, propterea tale pondus, verbi gratia libra potest dici mensura auri, & argenti: & quia propter maiorem, vel minorem distantiam substantiarum corporearum ab homine potest colligi quod sit maioris, vel minoris perfectionis in se, propterea homo potest vocari mensura perfectionis substantiarum omnium corporearum, & in hoc sensu dicitur communiter

Quid est
quantita-
tem esse
mensuram.

R. 2. quod